

Kamarád muslim? Pro studenty žádný problém

Praha, 13. 12. 2016. Unikátní výzkum přináší aktuální zjištění o tom, jak mladí Češi vnímají uprchlíky a další menšiny, nenávist na internetu, jakým zdrojům věří a kdo je v jejich názorech nejvíce ovlivňuje. Na výběru otázek, jejich formulaci i na sběru dat se mladí lidé sami podíleli.

„Měli jsme silný pocit, že my starší světu středoškoláků úplně nerozumíme, že se neumíme správně zeptat, že nevíme, co je zajímavé. Proto jsme studenty do celého procesu zapojili – tvořili otázky, sbírali odpovědi,“ představuje proces vzniku výzkumu Kristýna Svatá, koordinátorka projektu z Multikulturního centra Praha. „Postoje jsme zjišťovali převážně na příkladu uprchlíků a tzv. migrační krize, která mezi mladými vzhledem k aktuálním událostem nejvíce rezonovala.“

Videoklip #HodnejKluk vznikl v rámci mezinárodní kampaně „Umlč nenávist! Změň jazyk, změníš svět“ a evropského projektu „BRICKS - Stop nenávistným projevům“ s cílem upozornit na potřebu budování respektu na internetu.

Dle zjištění výzkumu lze obecně říci, že vztah mladých lidí k uprchlíkům je spíše negativní, v čemž kopíruje obecné nálady ve společnosti. Zdá se ale, že nenávist vůči menšinám a uprchlíkům mladí lidé nešíří. Pokud už někoho takzvaně „hejtují“, je to spíše pro styl oblékání či odlišný názor. Nedá se ani říci, že by jim toto téma nedávalo spát. Běžně řeší úplně jiné věci: školu, vztahy, sport, oblečení, teprve pak se objevuje téma uprchlické krize. Téměř polovina respondentů (48 %) ne zvolila ani jedno ze sedmi nabídnutých témat, která bychom mohli označit za „společenskou otázku“, jako téma, o kterém běžně mluví se svými kamarády.

„Je však zajímavé a poměrně výrazné, že ti, co vůbec neřeší společenská témata, výrazně více hejtují a mají negativní postoje vůči menšinám. A naopak – nejpozitivnější vztah k menšinám mají ti, kteří o společenských tématech běžně mluví,“ uvádí jedna z realizátorek výzkumu socioložka Marie Klusáčková.

Otevření jinakosti

Otevřeně se staví mladí lidé k možnému přátelství s lidmi odlišného náboženství, sexuální orientace či barvy pleti. Více než polovina respondentů (55 %) vnímá takovéto přátelství jako obohacení, pouhému procentu respondentů by vadilo. Někteří mají problém pouze s jednotlivými menšinami (bavím se se všemi, ale...). Muslimy by přijalo mezi své kamarády tři čtvrtiny respondentů.

Vůči uprchlíkům sice převažuje negativní sentiment, i tak by téměř polovina respondentů (40 %) nechala uprchlíky v České republice přečkat krizi. Celá polovina očekává, že se uprchlíci integrují do naší

společnosti jen s občasnými problémy. Poměrně velké procento respondentů se na druhou stranu obává, že uprchlická krize vyústí ve válku (38 %).

Primárně by se měly zabývat uprchlickou krizí mezinárodní instituce, především EU (73 %) a OSN (52 %), myslí si respondenti. Překvapivá je ale ochota převzít za řešení osobní zodpovědnost. Na dotaz “Co bys na Tvém místě dělal/a s uprchlíky, kteří se chtějí dostat do ČR?” přes 15 % respondentů uvedlo, že by se jim snažili osobně pomoci, např. jako dobrovolníci v nějaké organizaci.

Co sledují, čemu důvěřují

Politici pro respondenty nepatří mezi důvěryhodné zdroje informací či inspirace; nedůvěra je drtivá bez ohledu na to, jaké postoje k uprchlické krizi zastávají. Pokud přeci jen respondenti jmenovali některé politiky, s jejichž názory souhlasí, uváděli Tomia Okamuru (7 %), prezidenta Miloše Zemana (4 %) či Dominika Feriho (2 %). Důvěryhodným zdrojem informací o dění ve světě je pro mladé lidi především rodina, následuje škola a internetové zpravodajství zavedených médií (Idnes.cz, Novinky.cz, CT24.cz, Aktualne.cz, atd.).

Co se týče témat soužití s menšinami, informace k mladým přichází primárně z médií, poté z rodiny či od přátel, každý třetí si informace vyhledává sám. Jen čtvrtina respondentů uvedla, že jim informace dodává škola. Naopak v míře důvěryhodnosti podávaných informací si stojí škola vysoko – škole důvěřuje 60 % respondentů, čímž se umístila na druhém místě po rodině. I jiné průzkumy odhalují nepoměr v tom, jak důvěryhodným zdrojem informací pro mladé lidi škola je a kolik informací jim reálně dodává.

Mezi zdroje, které mladí lidé nesledují vůbec, patří nevládní organizace (54 %), aktivisté (62 %) a internetové zpravodajství portálů typu Parlamentní listy či Aeronet.cz (63 %).

Sociální sítě mladí sledují intenzivně, avšak hodnotí je jako výrazně nedůvěryhodný zdroj. Téměř polovina uvedla, že si informace ověřují z více zdrojů. To potvrdil i experiment s hoaxem, který proběhl v rámci výzkumu. V odhalení smyšlené citace Jana Wericha byli úspěšnější ti, kteří uvedli, že si informace ověřují. Podobná úspěšnost byla i u té skupiny respondentů, kteří důvěřují výhradně tradičním médiím, zvláště veřejnoprávním. Ti navíc méně „hejtují“, mají menší strach z uprchlíků a jsou k nim empatictější.

Realizace výzkumu

Výzkum realizovalo Multikulturní centrum Praha ve spolupráci s vybranými studenty z Gymnázia Thomase Manna v Praze, ze Střední odborné školy služeb Kavčí hory, ze Soukromé podnikatelské střední školy Česká Lípa a ze Střední odborné školy energetické v Chomutově za odborného vedení experta na nenávistné projevy Jaroslava Valúcha a socioložky Marie Klusáčkové. Výzkumu se zúčastnilo přibližně 600 respondentů ve věku 14 až 20 let z celé České republiky.

[Detailní výzkumná zpráva s metodikou ke stažení](#)

Kontaktní osoba: **Kristýna Svatá**, kristyna.svata@mkc.cz

Výzkum byl zpracován v rámci projektu BRICKS – Stop nenávistným projevům.

Výzkum byl finančně podpořen Robertem a Marciou Popperovými a programem Fundamental Rights and Citizenship Evropské unie. Za jeho obsah zcela odpovídá Multikulturní centrum Praha a nemůže být tak považován za stanovisko Evropské unie.